

ADVIES

CRB 2020-1700

Erkenning als diamantdeskundige

CCE
Conseil Central de l'Economie
Centrale Raad voor het Bedrijfsleven
CRB

**Advies over het ontwerp van ministerieel besluit betreffende de
organisatie van een bekwaamheidsproef met het oog op de
erkenning als diamantdeskundige**

**Brussel
25.09.2020**

Inbehandelingneming

Via mail van 4 september 2020 heeft de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven van de FOD Economie, K.M.O, Middenstand en Energie een adviesvraag ontvangen met betrekking tot het ontwerp van ministerieel besluit betreffende de organisatie van een bekwaamheidsproef met het oog op de erkenning als diamantdeskundige.

De behandeling van deze adviesvraag werd toevertrouwd aan de Speciale Commissie voor de Diamantsector, die daartoe is samengekomen op 17 september 2020. Op basis van de besprekingen tijdens deze vergadering werd door het secretariaat een ontwerpadvies opgesteld.

Het ontwerpadvies werd op 25 september 2020, na een elektronische procedure, goedgekeurd door de leden van de speciale commissie voor de Diamantsector, hierna de Commissie genoemd, onder het waarnemend voorzitterschap van de heer Degroote Kris, adjunct-secretaris van de CRB.

Inleiding

Artikel 169 van de programmawet van 2 augustus 2002 schrijft voor dat de modaliteiten, regels, procedures en bevoegdheden betreffende het toezicht op de diamantsector door de Koning worden bepaald, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad.

Op basis van dit artikel werd het koninklijk besluit van 30 april 2004 houdende maatregelen betreffende het toezicht op de diamantsector uitgevaardigd. In dat koninklijk besluit werd in artikel 14 een specifieke rol voor de Speciale Commissie voor de Diamantsector voorzien, met name dat de Commissie aan de Minister bevoegd voor economie het programma van de bekwaamheidsproeven met het oog op de erkenning als diamantdeskundige ter goedkeuring voorlegt en dat zij eveneens aan de Minister bevoegd voor economie de namen van de leden van de examencommissie ter goedkeuring voorlegt. Op basis hiervan werd door de Commissie telkens een advies uitgebracht wanneer er een examen zou worden ingericht.

Het koninklijk besluit van 30 april 2004 werd met ingang van 23 december 2019 echter opgeheven en vervangen door het koninklijk besluit van 20 november 2019 houdende maatregelen betreffende het toezicht op de diamantsector. In dat nieuwe koninklijk besluit wordt de rol van deze Commissie niet meer gespecificeerd, maar er wordt in artikel 13, §4 voorgeschreven dat de minister bevoegd voor Economie de organisatie, de aankondiging, het programma, de onderdelen en het verloop van de bekwaamheidsproef bepaalt, evenals de samenstelling en werkwijze van de examencommissie. Het is dan ook dit ontwerp van ministerieel besluit dat ter advies voorligt.

Advies

De Commissie hecht zijn goedkeuring aan het ontwerp van ministerieel besluit dat ter advies voorligt, mits rekening gehouden wordt met de volgende opmerkingen:

1. Aantal leden van de examencommissie

De Commissie stelt, wat betreft het aantal leden van de examencommissie, in artikel 1, §1, 2° van het ontwerp van ministerieel besluit vast dat er sprake is van ten minste vier effectieve en vier plaatsvervangende leden met ten minste 10 jaar vakkennis. In het koninklijk besluit van 30 april 2004 was echter slecht sprake van twee effectieve en twee plaatsvervangende leden gekozen omwille van hun vakkennis inzake diamant.

Gelet op de moeilijkheden die men ondervindt om voldoende beschikbare leden met de vereiste vakkennis te vinden, vraagt de Commissie om dit terug te brengen naar ten minste 2 effectieve en 2 plaatsvervangende leden.

2. Verklaring ter vertrouwelijkheid voor afgevaardigden van de Commissie

De Commissie merkt in artikel 8, laatste lid op dat de leden van de Speciale Commissie voor de Diamantsector voor de volledige duur van het examen kunnen worden afgevaardigd voor onderdelen 1,3 en 4. De Commissie heeft hier geen bezwaar tegen, maar vraagt om in het ministerieel besluit toe te voegen dat deze leden ook een verklaring ter vertrouwelijkheid van de examenafhandeling zouden ondertekenen, net zoals in artikel 3 het geval is voor de voorzitter, de secretaris en de leden van de examencommissie.

3. Programma en onderdelen van de examenproef

De Commissie stelt vast dat in artikel 9 van het ontwerp van ministerieel besluit het theoretisch gedeelte van de bekwaamheidsproef wordt omschreven, met de vereiste theoretische kennis betreffende de gemmologische aspecten van diamant en betreffende de bedrijfskunde eigen aan het diamantvak. De Commissie merkt op dat men zich hiervoor gedeeltelijk heeft geïnspireerd op de onderdelen van het theoretisch gedeelte zoals opgenomen in het laatste advies van deze Commissie van 26 oktober 2016¹. De opsomming van de vereiste theoretische kennis in het ontwerp van ministerieel besluit is echter verre van volledig. Zo is bijvoorbeeld geen sprake van het aspect van de screening van synthetische diamant.

Bijgevolg vraagt de Commissie dat de volledige opsomming van de vereiste theoretische kennis uit het advies van de Commissie in het ontwerp van ministerieel besluit wordt overgenomen. Het gaat meer bepaald om de volgende passage uit het advies:

---

¹ <https://www.ccecrb.fgov.be/dpics/fichiers/nl/doc16-2331.pdf>.

“2.1 Theoretisch gedeelte

Het theoretische examengedeelte bestaat uit de beantwoording van een meerkeuzenproef (multiple choice) en een aantal simulatievragen.

Hieronder volgt een overzicht van de vereiste theoretische kennis van de kandidaten.

2.1.1 Gemmologische aspecten

A. Diamant als grondstof

Fysische aspecten

- *Fysische en optische eigenschappen van diamant*
- *Verband tussen de eigenschappen van diamant en zijn inwendige structuur*
- *Diamant en zijn inwendige structuur*
- *Diamant als kristal: toegepaste kristalkunde*
- *De verschillende kristalvormen van diamant*
- *Kristallen en bewerking: Heelgoed en Zaaggoed*
- *Kristalsymmetrie of in het jargon: 4-punt, 3-punt en 2-punt*
- *De verschillende hardheidsrichtingen: “wassen”*
- *Kristaltweelingen, -meerlingen en vergroeiingen: “maccles” en “naats”*

Geologische aspecten

- *Ontstaan van natuurlijke diamant*
- *Primaire en secundaire diamantafzettingen*
- *Diamantafzettingen – oorsprongsgebieden*

Synthetische diamant

- *Productietechnieken*
- *Gebruik van ruwe en geslepen synthetische diamant voor industriële en edelsteenkundige toepassingen*
- *Kwalificatieaspecten*
- *Detectie en identificatie van synthetische diamant met gespecialiseerde apparatuur*

Sortering en kwaliteitsbeschrijving van ruwe diamant

- *Ruwe vorm (model) en 3 C's (carat, clarity, color)*
- *Verband zeefnummers/gewicht*
- *Beginselen van origine-bepaling: begrippen als Footprint (incl Size Frequency Distribution (SFD) en Quality Frequency Distribution (QFD) en Fingerprint van ruwe diamant*
- *Terminologie en proces van sortering (type De Beers)*

- *Toepassingen van industriële diamant als (super-)abrasief en voor andere en hoogtechnologische toepassingen*

B. Bewerking van diamant

- *zagen (traditioneel en modern)*
- *klieven*
- *snijden*
- *slijpen*
- *andere bewerkingstechnieken*

C. Beoordeling van geslepen diamant

1. Nomenclatuur van diamant

2. Verschillende slijpvormen (nomenclatuur)

3. Onderzoekinstrumenten:

loep, diamantmicroscoop/Sarin meettoestel (proportions)/balans/meetklok/gemgauge

4. Kwaliteitscriteria: de 4 C's

1) Carat:

- *Gewicht (massa)*
- *gebruik van de diamantbalans*
- *afronding van het gewicht*

2) Clarity: zuiverheid

- *verschillende soorten zuiverheidsbepalende kenmerken (inluitsels: uitwendige kenmerken/structuurkenmerken)*
- *principes van de zuiverheidsbepaling*
- *vergelijking van de terminologie volgens GIA/CIBJO en IDC-systemen*

3) Color: kleur

- *optische karakteristieken van kleur*
- *standaardverlichting: noordelijk daglicht/lamp*
- *kleurgraden en kleurvergelijking met teststenen*
- *standaardkleuren en fantasiekleuren*
- *bepaling met verschillende colorimeters*
- *verschillende kleurbenamingen volgens GIA/ CIBJO/IDC-systemen*
- *fluorescentie en zijn effect op de kleur*
- *gebruik van de UV-lamp bij de bepaling van fluorescentie*

4) Cut: maaksel

- *verschillende componenten van het "maaksel"*
- *bepaling van de afmetingen*
- *hearts & arrows, triple excellent*

5. Identificatie van diamant

- *Eigenschappen van de voornaamste imitaties van diamant*
- *Identificatietechnieken*
- *Identificatie-instrumenten: principe-werking-beperkingen*
- *Identificatie van behandelde diamanten en consequenties zoals o.m. overblijvende radioactiviteit*
- *Identificatie van synthetische diamant en van behandelingen van natuurlijke diamant*

2.1.2 Bedrijfskunde eigen aan het diamantvak:

Economie van ruwe en geslepen diamanten

- *organisatie van de markt van ruwe diamant en recente ontwikkelingen*
- *prijsvorming van ruwe diamant en concept van FMV (Fair Market Value)*
- *gebruik van prijslijsten en standaardprijzen*
- *organisatie van de handel in geslepen diamant en recente ontwikkelingen*
- *prijsvorming van de handel in geslepen diamant*
- *gebruik van de Rapaport prijslijst e.a.*

Reglementering en wetgeving: een uitgebreid overzicht kan worden aangevraagd (zie ook punt 4.5.)

1) Programmawet van 2 augustus 2002 (art. 168 t.e.m. 170)

- *Koninklijk besluit van 30 april 2004 gewijzigd door het Koninklijk besluit van 26 augustus 2010*
- *Europese Verordening 2368/2002 & 254/2003 & 257/2003 & 762/2003 & 1214/2003 & 557/2016 & 667/2016 (Kimberley Process)*
- *Europese Verordening 952/2013 (DUW) – 2015/2447 (IA) - 2015/2446 (DA) & Verordening 2015/1754 (Bijlage I tarief –en statistiek nomenclatuur)*
- *Algemene Wet inzake Douane en Accijnzen van 18 juli 1977*
- *Ministerieel besluit van 15 september 1995 & van 23 april 1997 (vergunningen)*

2) Anti-witwaswetgeving toepasbaar op diamanthandelaren (koninklijk besluit van 7 oktober 2013)

3) Kennis van het Kimberley Process Certificatieschema

4) Vergunningsstelsel

5) Douanenomenclaturen gebruikt bij de vertolling van goederen

6) Douaneregelingen

7) Douanewaarde

De Commissie wenst er wel op te wijzen dat wat betreft de lijst van te kennen reglementering en wetgeving, het koninklijk besluit van 30 april 2004 vervangen moet worden door het koninklijk besluit van 20 november 2019 en dat uiteraard ook dit ministerieel besluit, eens goedgekeurd, aan de lijst moet worden toegevoegd.

De Commissie vraagt verder om in het ontwerp van ministerieel besluit toe te voegen dat de minister de opsomming van de vereiste theoretische kennis slechts kan wijzigen na advies van deze Commissie. De Commissie behoudt zich eveneens het recht voor om op eigen initiatief wijzigingen in deze opsomming aan de minister voor te stellen in geval van nieuwe evoluties in de sector.

4. Wijziging benaming Commissie

De Centrale Raad voor het Bedrijfsleven werd opgericht door de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven, maar zijn werking wordt sinds 2014 geregeld door boek XIII "Overleg" van het Wetboek van economisch recht. Boek XIII WER bepaalt dat binnen de CRB bijzondere raadgevende commissies (brc's) kunnen worden opgericht voor bepaalde bedrijfstakken. Dit idee was reeds impliciet aanwezig in de wet van 1948, en aldus bestonden reeds bijzondere raadgevende commissies voor het Bouwbedrijf, voor de Voeding, voor Textiel en Kleding... Boek XIII WER voorziet eveneens in de mogelijkheid om bestaande raadgevende commissies onder te brengen binnen de koepel van de CRB. Aldus werden reeds de Raad voor het Verbruik en de Commissie voor Onrechtmatige Bedingen geïntegreerd en omgevormd tot bijzondere raadgevende commissies (brc's) Verbruik en Onrechtmatige bedingen. Ook voor de reeds eerder geïntegreerde brc's werden de benamingen op dezelfde wijze aangepast: brc Bouw, brc Voeding, brc Textiel...

Teneinde inzake benamingen zoveel mogelijk coherentie en uniformiteit binnen de koepel van de CRB na te streven, stelt de Commissie bijgevolg voor om de benaming van de Speciale Commissie voor de Diamant op dezelfde wijze te wijzigen in 'bijzondere raadgevende commissie Diamant', kortweg brc Diamant. Dit heeft uiteraard geen gevolgen voor de werking van de Commissie, die haar volledige onafhankelijkheid behoudt. De Commissie vraagt dan ook om haar benaming in het ontwerp van ministerieel besluit als dusdanig aan te passen.

5. Rol van de Commissie

De Commissie stelt vast dat in het ontwerp van ministerieel besluit geen specifieke rol meer beschreven staat voor haar. Als paritair raadgevend orgaan voor de diamantsector wil de Commissie echter een belangrijke rol kunnen blijven vervullen. De Commissie vraagt dan ook om in het ontwerp van ministerieel besluit op te nemen dat, naast de reeds hierboven gevraagde adviesbevoegdheid voor wijzigingen in de opsomming van de vereiste theoretische kennis, het voorafgaandelijk advies van de Commissie vereist is voor elke wijziging die de minister aan het besluit wenst aan te brengen.

Daarnaast engageert de Commissie zich ertoe om na elke examenprocedure een evaluatie te maken op basis van de opgedane ervaringen, met het oog op het formuleren van eventuele boodschappen en aanbevelingen ter verbetering ten aanzien van de minister.

Gelet op het feit dat binnenkort een aantal diamantexperten op pensioen zullen gaan en gelet op het feit dat de volledige doorlooptijd van de examenprocedure toch op zo'n 9 maanden wordt geraamd, acht de Commissie het tot slot aangewezen dat snel een examen wordt uitgeschreven. Bovendien kan volgens de Commissie verwacht worden dat meer mensen zich kandidaat zullen stellen, dit enerzijds ten gevolge van de coronacrisis en anderzijds doordat niet langer een beroepservaring is vereist van 10 jaar maar van 5 jaar. Indien nodig kan meteen een tweede aansluitende examensessie worden voorzien indien de eerste toch niet het verhoopte resultaat zou opleveren.